

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja

Druk nr 359

Warszawa, 30 kwietnia 2024 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 33a regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt uchwały:

- w sprawie ustanowienia roku 2025 Rokiem Franciszka Duszeńko.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem uchwały upoważniamy pana posła Marka Biernackiego.

(-) Władysław Bartoszewski; (-) Paweł Bejda; (-) Marek Biernacki; (-) Adam Dziędzic; (-) Andrzej Grzyb; (-) Krzysztof Hetman; (-) Henryk Kiepus; (-) Dariusz Klimczak; (-) Agnieszka Maria Kłopotek; (-) Władysław Kosiniak-Kamysz; (-) Stefan Krajewski; (-) Radosław Lubczyk; (-) Mirosław Maliszewski; (-) Urszula Nowogórska; (-) Mirosław Adam Orliński; (-) Urszula Paśławska; (-) Krzysztof Paszyk; (-) Michał Pyrzyk; (-) Ireneusz Raś; (-) Wiesław Różyński; (-) Jarosław Rzepa; (-) Tadeusz Samborski; (-) Marek Sawicki; (-) Czesław Siekierski; (-) Zbigniew Sosnowski; (-) Magdalena Sroka; (-) Jacek Tomczak; (-) Stanisław Tomczyszyn; (-) Piotr Zgorzelski; (-) Zbigniew Ziejewski; (-) Jolanta Zięba-Gzik; (-) Bożena Żelazowska.

UCHWAŁA
SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
z dnia 2024 roku
w sprawie ustanowienia roku 2025 Rokiem Franciszka Duszeńko.

Franciszek Duszeńko urodzony w 1925 roku w Gródku Jagiellońskim koło Lwowa był jednym z wybitnych przedstawicieli polskiej rzeźby powojennej. W trakcie II wojny światowej należał do Armii Krajowej. Pomiędzy 1944 a 1945 rokiem był więźniem obozów koncentracyjnych Gross-Rosen, Oranienburg i Sachsenhausen. Doświadczenia wojny zaważyły na życiu młodego artysty.

Po wojnie osiadł w Gdańsku, z którym był już związany przez resztę życia. Pomiędzy 1952 a 1962 rokiem brał udział w odbudowie zrujnowanego podczas wojny miasta. Studiował na tamtejszej PWSSP (dzisiejsza Akademia Sztuk Pięknych). W latach 1956–2000 prowadził Pracownię Rzeźby. W 1981 roku wygrał pierwsze demokratyczne wybory i został rektorem macierzystej uczelni. Funkcję sprawował do 1987 roku. Przez kilkadziesiąt lat aktywnie działał jako pedagog, kształcąc kolejne pokolenia młodych twórców. Pod jego kierunkiem dyplom zrobiło ponad 80 młodych artystów. Pracę na swej uczelni zakończył na początku lat 2000.

Do historii przeszły zwłaszcza dwie nadzwyczajne realizacje pomnikowe Franciszka Duszeńko: Pomnik Ofiar Obozu Zagłady w Treblince z 1964 roku (wykonany razem z Adamem Hauptem) oraz Pomnik Obrońców Westerplatte w Gdańsku z 1966 roku (wykonany razem z Adamem Hauptem i Henrykiem Kitowskim). Wśród innych realizacji można wymienić Pomnik Polskich Artylerzystów w Toruniu, jak również Pomnik Marii Konopnickiej w Gdańsku.

Prace artysty znajdują się w zbiorach m.in. Muzeum Narodowego w Warszawie oraz Muzeum Narodowego w Gdańsku czy też Muzeum Medalierstwa we Wrocławiu. Twórca otrzymał liczne nagrody i wyróżnienia: Medal Tysiąclecia (1966), Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1967), Krzyż Oświęcimski (1987), Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski (1996). W 1986 roku otrzymał Nagrodę Prezydenta Miasta Gdańska, natomiast w 1989 roku Nagrodę im. Brata Alberta za wybitne osiągnięcia w dziedzinie sztuki sakralnej. W 2008 roku pośmiertnie przyznano mu Medal Księcia Mściwoja II.

Artysta zmarł w Gdańsku w 2008 roku. Jego sztuka wciąż budzi emocje i przypomina o dramatycznej historii XX-wieku. Jest świadectwem tragicznych losów człowieka, którego lata

młodości przypadły na II wojnę światową. Niesie antywojenne przesłanie w dobie konfliktu za wschodnią granicą Polski. Należy uznać ją za niezwykle istotny głos w niemal 80 lat od zakończenia ostatniej wielkiej wojny, która spustoszyła praktycznie całą Europę. Po upływie dziesięcioleci w dalszym ciągu stanowi przejmujące memento dla potomnych. To sztuka, która tak jak słynny napis na Westerplatte wprost zdaje się krzyczeć: nigdy więcej wojny!

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w 100. rocznicę urodzin Franciszka Duszeńko, oddając hołd jego dokonaniom artystycznym, ustanawia rok 2025 Rokiem Franciszka Duszeńko